

Maija Pozemkovska

Latvijā izdotās grāmatas par medicīnas vēsturi (2021–2022)

**Dominiks Kalvelis un līdzgaitnieki Latvijas zobārstniecībā:
Latvijas akadēmiskās zobārstniecības izglītības simtgadei**

Rīga: Medicīnas apgāds, 2021. 472 lpp.

ISBN 978-9984-573-25-5

Rīgas Stomatoloģijas institūta izdevums sērijā *Ievērojamu ārstu dzīve* turpina aplūkot zobārstniecības vēsturi Latvijā. Pirms pieciem gadiem iznāca pirmā grāmata – par LU Zobārstniecības institūta dibinātāju un direktoru profesoru Kārli Baronu (1865–1944), bet šī grāmata veltīta viņa darba turpinātājam profesoram Dominikam Kalvelim (1900–1988) un Latvijas padomju periodam (1945–1990) stomatoloģijas vēsturē – Rīgas Medicīnas institūta Stomatoloģijas fakultātes izveidei, Stomatoloģiskā institūta celtniecībai Pārdaugavā un tālaika docētājiem. Grāmata izdota, atzīmējot Latvijas akadēmiskās zobārstniecības izglītības simtgadi.

Raimonds Sīmanis

**Pasaule mikrobu acīm: Kā mikrobu izdzīvošanas pieredze
palīdz cilvēkiem**

Rīga: Mansards, 2021. 234 lpp.

ISBN 978-9934-12-249-1

Rīgas Stradiņa universitātes asociētā profesora infektologa Raimonda Sīmaņa grāmata veltīta cilvēkiem, kas vēlas ieraudzīt pasauli mikrobu acīm. Autors ir pasaules apceļotājs, dabā gājējs, putnu vērotājs un fotogrāfs. Pasaules izziņāšana un izdzīvošanas pieredze Nepālas zemestrīcē likusi viņam aizdomāties par to, cik cilvēks ir trausls un ka ļoti esam atkarīgi no redzamās un neredzamās pasaules. Sīmanis piedāvā aizraujošu stāstu par arhejiem, baktērijām, vīrusiem un citām būtnēm, ar kurām mēs, cilvēki, dalām vienu dzīves telpu.

Valdis Keris

Arodbiedrības ceļš

Rīga: Autora izdevums, 2022. 408 lpp.

ISBN 978-9984-82-348-5

Grāmata ir veltījums Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības (LVSADA) 30 darba gadiem; tās autors ir LVSADA ilggadējs priekšsēdētājs, ārsts neirologs Valdis Keris. 1990. gadā tika izveidota Latvijas Medicīnas darbinieku arodbiedrība (vienkāršāk runājot – mediķu arodbiedrība), kas kopš nosaukuma maiņas 2000. gadā darbību turpina kā Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrība. LVSADA apvieno ap 8000 veselības aprūpes iestādēs strādājošo darbinieku, un tās sastāvā ir 67 arodorganizācijas. Izdevumā LVSADA darbība hronoloģiski atainota kontekstā ar citu organizāciju darbību un politiskajiem procesiem, sevišķi veselības nozarē (mediķu streikiem, protesta akcijām u. tml.). Autors stāsta par Ministru kabineta un Saeimas lēmumiem, kas ietekmējuši un joprojām ietekmē mūsu visu tiesības uz pieejamu un kvalitatīvu veselības aprūpi.

Lāsma Gaitniece

Jūrmalas slimnīcas vēsture

Jūrmala: Jūrmalas slimnīca, 2022. 224 lpp.

ISBN 978-3-907770-97-9

Izdevums veltīts Jūrmalas slimnīcas vēsturei, sākot no 1946. gada līdz mūsdienām, īpašu uzmanību pievēršot personībām, bez kurām ne kūrorta, ne arī visas Latvijas medicīnas vēsture nebūtu iedomājama. Katra grāmatas nodaļa veltīta konkrētai ārstniecības disciplīnai (dzemdniecībai, terapijai un neiroloģijai, ķirurģijai un traumatoloģijai, anestezioloģijai un reanimatoloģijai, diagnostikai, ambulatorajai medicīnai) un attiecīgajai nodaļai Jūrmalas slimnīcā, kā arī slimnīcas aptiekai. Ievadā aplūkoti dziedniecības pirmsākumi Jūrmalā. Grāmatā ir daudz stāstu un fotogrāfiju par slimnīcas vadību, ārstiem, māsām, vecmātēm, ārsta palīgiem. Grāmatas autore ir Latvijas Medicīnas vēsturnieku apvienības biedre.

SIA Zaigas Gailēs birojs, Zaiga Gaile

Ārstu māja Mežaparkā: 1939–2021

Rīga: Zaigas Gailēs birojs, 2022. 227 lpp.

ISBN 978-9934-23-631-0

Arhitektes Zaigas Gailēs veidotās grāmatas atslēga ir vietas apraksts caur māju. 1939. gadā dakteris Haralds Lūkins (1906–1991) Mežaparkā, Emīla Dārziņa ielā, uzbūvēja ģimenes māju (arhitekts Visvaldis Paegle). Šajā namā Lūkinu dzimta dzīvoja četrās paaudzēs, bet 2017. gadā šo tīpašumu pārdeva. Ēku nopirka cita ārsta – daktera Ulda Mauriņa – ģimene, un to piecu gadu laikā pārbūvēja arhitektes Zaigas Gailēs vadībā. Bagātīgi dokumentētā grāmata ir sava laika liecība par ārstu un inteliģences likteņiem 20. gadsimtā.

Maija Pozemkovska

Dr. med., docente, Rīgas Stradiņa universitātes

Medicīnas vēstures institūts, Latvija /

Assistant Professor, Institute of the History of Medicine

at Rīga Stradiņš University, Latvia